

სკოპინგის დასკვნა N48

საქმიანობის დასახელება: 3320 მ³ ტევადობის ნავთობპროდუქტების საცავის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება (წარმადობის გაზრდა);

დაგეგმილი საქმიანობის განმახორციელებელი: შპს „სან პეტროლიუმ ჯორჯია“;

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ქ. თბილისი წყალსადენის ქ. N 13;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 24.06.2022;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „გარემოსდაცვითი და შრომის უსაფრთხოების საგანმანათლებლო და საკონსულტაციო ცენტრი-ეკომეტრი“;

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სსიპ გარემოს ეროვნულ სააგენტოში შპს „სან პეტროლიუმ ჯორჯიას“ (ს/კ 404391136) მიერ წარმოდგენილია - ქ. თბილისში, 3320 მ³ ტევადობის ნავთობპროდუქტების საცავის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების (წარმადობის გაზრდა) სკოპინგის ანგარიში.

ქ. თბილისში, შპს „სან პეტროლიუმ ჯორჯიას“ 3320 მ³ ტევადობის ნავთობპროდუქტების საცავის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაზე (წარმადობის გაზრდა) 2022 წლის 23 მაისს გაცემულ იქნა სკრინინგის გადაწყვეტილება (N104/ს), გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას დაქვემდებარების შესახებ და კომპანიას დაევალა „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ განსაზღვრული სკოპინგის პროცედურის გავლა.

2013 წლის 4 იანვარს საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს მიერ შპს „სან პეტროლიუმ ჯორჯიას“ 3320 მ³ ტევადობის ნავთობპროდუქტების საცავის ექსპლუატაციაზე გაცემულია №1 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა, ხოლო „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ 48-ე მუხლის მე-4 ნაწილის საფუძველზე 2021 წლის 21 იანვარს გაიცა გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება (ბრძანება №2-139).

№1 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის თანახმად, შპს „სან პეტროლიუმ ჯორჯიას“ საქმიანობის მიზანია ნავთობპროდუქტების მიღება-გაცემა. საცავის ტერიტორიაზე განთავსებულია რვა ერთეული რეზერვუარი, ჯამური მოცულობით - 3320 მ³. ტერიტორიაზე ასევე განთავსებულია ავტოგასამართი სადგური, ოთხი მიწისქვეშა რეზერვუარითა და ავტოსამრეცხაო ბოქსებით.

ნავთობპროდუქტების საცავი მდებარეობს ქ. თბილისში, წყალსადენის ქუჩა N13-ში, შპს „სან პეტროლიუმ ჯორჯიას“ საკუთრებაში არსებულ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთებზე (ს/კ: 01.11.04.029.067; 01.11.04.029.068). სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, უახლოესი საცხოვრებელი სახლი საპროექტო ტერიტორიიდან დაშორებულია 280 მეტრის მანძილით, ხოლო ზედაპირული წყლის ობიექტი (მდ. მტკვარი) დაახლოებით 320 მეტრით. დოკუმენტის მიხედვით, საპროექტო ტერიტორიიდან 500 მ რადიუსში განთავსებულია ანალოგიური ფუნქციური დატვირთვის, მათ შორის კომპანიის საკუთრებაში არსებული ობიექტები.

დოკუმენტის თანახმად, ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება ითვალისწინებს სარეზერვუარო პარკის წლიური ტვირთბრუნვის გაზრდას 42 000 ტონიდან 60 000 ტონამდე. ცვლილების განხორციელება დაგეგმილია საწვავის მიღება-გაცემის ხარჯზე.

დაგეგმილი არ არის სარეზერვუარო პარკის მოცულობის გაზრდა. ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების შემდგომ დაგეგმილია მხოლოდ ბენზინის საწვავის მიღება-გაცემა და დიზელის საწვავის რეალიზაციიდან ამოღება. შესაბამისად სარეზერვუარო პარკში განთავსებული ყველა რეზერვუარი გამოყენებული იქნება მხოლოდ ბენზინის საწვავისთვის. ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება ითვალისწინებს ასევე ავტოგასამართი სადგურის წარმადობის გაზრდას, კერძოდ წლიურად 7300 მ³ ბენზინის და 7300 მ³ დიზელის მიღება-რეალიზაციის ნაცვლად დაგეგმილია 11 500 მ³ ბენზინის და 11 500 მ³ დიზელის მიღება-გაცემა, რომელიც ასევე განხორციელდება საწვავის მიღება-გაცემის ხარჯზე. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, ავტოგასამართის ბენზინის და დიზელის საწვავით მომარაგება ხდებოდა ტერიტორიაზე არსებული სარეზერვუარო პარკიდან, თუმცა ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების განხორციელების - დიზელის საწვავის რეალიზაციიდან ამოღების შემდგომ დიზელის საწვავით მომარაგება დაგეგმილია წყალსადენის ქ. N11-ში მდებარე ასევე შპს „სან პეტროლიუმ ჯორჯიას“ საკუთრებაში არსებული ნავთობსაცავიდან.

სკოპინგის ანგარიშიდან დგინდება, რომ ავტოგასამართი სადგურის ტერიტორიაზე განთავსებულია ექვსი მიწისქვეშა ჰორიზონტალური რეზერვუარი, როდესაც N1 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით (04.01.2013) ავტოგასამართ სადგურზე გათვალისწინებული იყო 4 ერთეული რეზერვუარი. ამასთან, ეკოლოგიური დასკვნისა და გზშ-ის ანგარიშის შეუსაბამოდ ტერიტორიაზე მოწყობილია წყლის სამარაგო 3 ჰორიზონტალური რეზერვუარი, ხოლო სარკინიგზო ჩიხის ტერიტორიაზე მოწყობილია ნავთობდამჭერი. გამოვლენილ გარემოებასთან დაკავშირებით, ასევე ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნითა და შესაბამისი გზშ-ის ანგარიშით განსაზღვრული გარემოსდაცვითი ვალდებულებების შესრულებლობის საფუძველზე, სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ შედგენილი იქნა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ოქმი.

სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია პროექტის ალტერნატივების ანალიზი. დაგეგმილი ცვლილების (წლიური ტვირთბრუნვის გაზრდა) გათვალისწინების, ადგილმდებარეობის ალტერნატივების განხილვა არ ჩაითვალა გონივრულად. უმოქმედობის (ნულოვანი) ალტერნატივა უარყოფილ იქნა საწვავის მომარაგების საჭიროების, ეკონომიკური ფაქტორისა და დაგეგმილი ცვლილებით გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების ურთიერთშეწონის საფუძველზე.

ტერიტორიაზე არსებული ძირითადი ინფრასტრუქტურული ობიექტებია: სარეზერვუარო პარკი; ნავთობპროდუქტების სატუმბი სადგური; საწვავის გამცემი ავტოესტაკადა; ადმინისტრაციული საოფისე შენობა; დიზელ-გენერატორი; ავტოგასამართი სადგური; ავტოსამრეცხაო; გამწმენდი ნაგებობა; მეხამრიდები; წყლის სამარაგო რეზერვუარები და ხანძარსაწინააღმდეგო სისტემა. ტერიტორიაზე საწვავის მიღება-შენახვა-გაცემისთვის განთავსებულია რვა (8) ერთეული მიწისზედა რეზერვუარი (რომელთაგან, ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებამდე, ოთხი განკუთვნილია ბენზინისთვის, ხოლო ოთხი დიზელისთვის) მოცულობებია: 1 - 236.667 მ³; 2 - 235.449 მ³; 3 - 237.666 მ³; 4 - 979.585 მ³; 5 - 237.596 მ³; 6 - 234.207 მ³; 7 - 923.2 მ³; 8 - 235.527 მ³. ნავთობსაცავთან ფუნქციურად დაკავშირებულ ავტოგასამართ სადგურზე მოწყობილი 6 ერთეული მიწისქვეშა ლითონის რეზერვუარიდან სამი (25,903; 4,021; 4,115) განკუთვნილია ბენზინის საწვავისთვის, ხოლო სამი (25,928; 25,804; 24,327) დიზელის საწვავისთვის. ავტოგასამართ სადგურზე მოწყობილია 2 ერთეული ორმხრივი საწვავმარიგებელი სვეტი, გაცემის 3 წერტილით.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, ნავთობპროდუქტების საცავი ფუნქციონირებს კვირაში 5 დღე (8 საათიანი სამუშაო გრაფიკით), ხოლო ავტოგასამართი სადგური - წელიწადში 365 დღე, 24 საათიანი სამუშაო გრაფიკით. საპროექტო ობიექტის ტექნოლოგიური პროცესი გულისხმობს ნავთობპროდუქტების მიღება-გაცემას, როგორც ვაგონცისტერნების, ისე ავტოცისტერნების საშუალებით. ვაგონცისტერნებით საწვავის მიღება ხორციელდება სარკინიგზო ჩიხში, რომელიც ორი ერთეული მილსადენით დაკავშირებულია ნავთობპროდუქტების საცავთან, ხოლო ავტოცისტერნით საწვავის მიღების პროცესი ხორციელდება სპეციალური მიმღები ტუმბოს საშუალებით. საწვავის გაცემა ხდება ავტოცისტერნებში, ზედა შევსებით. ერთდროულად შესაძლებელია 3 ავტოცისტერნის შევსება. ავტოგასამართი სადგურის რეზერვუარების საწვავით მომარაგება ხორციელდება ავტოცისტერნების საშუალებით.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ობიექტზე წყალი გამოიყენება საყოფაცხოვრებო, სახანძრო, ავტოსამრეცხაო და დამხმარე მიზნებისთვის. ტექნოლოგიურ პროცესში წყლის გამოყენება არ ხდება. წყალმომარაგება ხორციელდება ქ. თბილისის კომუნალური ქსელიდან. ობიექტზე წარმოქმნილი საყოფაცხოვრებო-ფეკალური წყლების ჩაშვება ხორციელდება ქ. თბილისის საკანალიზაციო სისტემაში. სანიაღვრე ჩამდინარე წყლები, შემთხვევით დაღვრილი ნავთობპროდუქტები, ხანძარსაწინააღმდეგო მიზნებისთვის, ასევე ავტოსამრეცხაოში გამოყენებული და ტერიტორიის მორეცხვის შედეგად წარმოქმნილი წყლები გროვდება ტერიტორიაზე მოწყობილ წყალმიმღებ ჭაში, საიდანაც ხვდება გამწმენდ ნაგებობაში, ხოლო გაწმენდილი წყლის ჩაშვება ხდება ქ. თბილისის საკანალიზაციო სისტემაში. ტერიტორიაზე არსებული გამწმენდი ნაგებობა, რომლის წარმადობაა 20 მ³/სთ, შედგება: სამსაფეხურიანი სალექარისგან, სამსაფეხურიანი ფილტრისგან და ნავთობპროდუქტების შემკრები კამერისგან.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ავარიული დაღვრის შემთხვევაში სანიაღვრე წყლების დაბინძურების თავიდან აცილების მიზნით: ნავთობპროდუქტების საცავის მთლიანი პერიმეტრი მობეტონებულია, სარეზერვუარო პარკი შემოღობილია 1 მეტრის სიმაღლის ბეტონის კედლით, რეზერვუარები განთავსებულია რკინაბეტონის საძირკველზე, ხოლო ავტოგასამართის ტერიტორია და სატუმბი სადგური გადახურულია, ასევე რკინიგზის ჩიხში მოწყობილია ავარიულად დაღვრილი ნავთობპროდუქტების შემკრები და სამსაფეხურიანი მიწისქვეშა ნავთობდამჭერი.

ობიექტზე წარმოქმნილი არასახიფათო-საყოფაცხოვრებო ნარჩენების გატანა გათვალისწინებულია ქ. თბილისის კომუნალური სამსახურის მიერ. გამწმენდ ნაგებობაში წარმოქმნილი ნავთობშლამები (რომელიც გროვდება შესაბამის ავზში), ასევე ნავთობდამჭერიდან ამოღებული ლექი შემდგომი მართვის მიზნით გადაეცემა სახიფათო ნარჩენების გატანა-გადამუშავებაზე შესაბამისი ნებართვის მქონე ორგანიზაციას.

სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია პროექტის განხორციელებით გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია. ასევე ზოგადი ინფორმაცია იმ ღონისძიებების შესახებ, რომელიც გათვალისწინებულია უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილებისთვის, შემცირებისთვის ან/და შერბილებისათვის. პროექტის ფარგლებში გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედება ძირითადად დაკავშირებული იქნება ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებასთან.

ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გამოყოფა მოსალოდნელია: საწვავის მიღების წერტილიდან; რკინიგზის ჩიხიდან; ნავთობპროდუქტების რეზერვუარებიდან;

ნავთობპროდუქტების ავტოციტერნებში ჩატვირთვის უზნიდან; სატუმბი სადგურიდან; ავტოგასამართი სადგურიდან; გამწმენდი და ნავთობდამჭერი ნაგებობიდან, დიზელ-გენერატორიდან. რეზერვუარების სასუნთქი სარქველებიდან ადგილი აქვს ნავთობპროდუქტების ორთქლის გამოფრქვევას ატმოსფეროში, როგორც ნავთობპროდუქტების შენახვის დროს, ასევე რეზერვუარების შევსებისას. მნიშვნელოვანია გზმ-ის ეტაპზე წარმოდგენილი იქნას ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებით გაზრდილი წარმადობის გათვალისწინებით, დაზუსტებული ინფორმაცია ობიექტიდან მოსალოდნელი ემისიების რაოდენობრივ-ხარისხობრივი მახასიათებლების შესახებ.

საქმიანობის სპეციფიკისა და მიმდებარედ განთავსებული ანალოგიური ფუნქციური დატვირთვის ობიექტების გათვალისწინებით, ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელია კუმულაციური ზემოქმედება, რომლის მნიშვნელობის განსაზღვრა გზმ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას, საჭიროების შემთხვევაში შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ნავთობპროდუქტების საცავის მიმდებარედ არსებული ანალოგიური ობიექტები გათვალისწინებული იქნება ატმოსფერულ ჰაერში ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების შემუშავებისას.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ნავთობპროდუქტების საცავის ექსპლუატაციის ეტაპზე ხმაურის გავრცელება დაკავშირებულია საწვავის მიღება-გაცემის პროცესთან. დოკუმენტში აღნიშნულია, რომ ობიექტის სამუშაო საათებისა და მდებარეობის გათვალისწინებით, ხმაურით გამოწვეული ზემოქმედება არ იქნება მნიშვნელოვანი. საწვავის მიღება-გაცემის ხარჯზე ობიექტის საპროექტო წარმადობის გაზრდის გათვალისწინებით, სკოპინგის ანგარიშში არ არის შეფასებული - გაზრდილი სატრანსპორტო ოპერაციების პირობებში, მათ შორის ხმაურისა და ვიბრაციის გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება, რაც გზმ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას. გზმ-ის ეტაპზე სათანადოდ უნდა განისაზღვროს ხმაურის მოსალოდნელი დონეები და საჭიროების შემთხვევაში წარმოდგენილი იქნეს შემარბილებელი ღონისძიებები.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სააგენტომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის და საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაციის გავრცელება, მათ შორის ინფორმაცია განთავსდა სააგენტოს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ასევე სსიპ „გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის“ ვებგვერდზე და გადაიგზავნა ცენტრის გამომწერებთან ელ. ფოსტის მეშვეობით. მუნიციპალიტეტის საინფორმაციო დაფაზე განთავსების მიზნით დოკუმენტაცია გადაგზავნილი იქნა ასევე ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის გლდანის რაიონის გამგეობაში. სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით საჯარო განხილვა გაიმართა 2022 წლის 15 ივლისს. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს, შპს „გარემოსდაცვითი და შრომის უსაფრთხოების საგანმანათლებლო და საკონსულტაციო ცენტრი-ეკომეტრის“, შპს „სან პეტროლიუმ ჯორჯიას“ და გლდანის რაიონის გამგეობის წარმომადგენლები. საჯარო განხილვაზე დაფიქსირებული შენიშვნა/მოსაზრება ეხებოდა ნავთობპროდუქტების დაღვრის შემთხვევაში მიმდებარე ტერიტორიის დაბინძურებას, რაზეც საკონსულტაციო კომპანიის წარმომადგენელმა განმარტა, რომ აღნიშნულის პრევენციის მიზნით ნავთობპროდუქტების საცავის ტერიტორია მობეტონებულია, ასევე მთელ ტერიტორიაზე მოწყობილია სანიაღვრე არხები, საიდანაც შეკრებილი სითხე გამწმენდ ნაგებობას უკავშირდება.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები/მოსაზრებები სააგენტოში წარმოდგენილი არ ყოფილა.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად სააგენტოს მიერ იდენტიფიცირებული იქნა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროები, სახეები და ობიექტები. ამასთან, განსაზღვრული და დაგეგმილი იქნა საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი, ასევე გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებების საკითხები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი:

1. **გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს:** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს:** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-4 ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:** სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 3.1. გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ;
- 3.2. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს ადგილზე არსებული ფაქტობრივი მდგომარეობის გათვალისწინებით, სადაც შეფასებული და გაანალიზებული იქნება ნავთობპროდუქტების საცავის ტერიტორიაზე ამჟამად არსებული მდგომარეობა და რეკონსტრუქციის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედების სახეები, შემარბილებელ ღონისძიებებთან ერთად.**
4. **გზშ-ის ანგარიშში, ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
  - არსებული, №1 (04.01.2013) ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით (2021 წლის 29 იანვრის გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით - ბრძანება №2-139), განსაზღვრული საქმიანობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
  - ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების საჭიროების დასაბუთება;
  - ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების აღწერა;
  - საქმიანობის განხორციელების ადგილის აღწერა, მათ შორის: საკადასტრო კოდ(ებ)ი, საპროექტო ტერიტორიის Shp ფაილები და GPS კოორდინატები;
  - ობიექტზე არსებული ფაქტობრივი მდგომარეობის გათვალისწინებით ნავთობსაცავის გენ-გეგმა, შესაბამისი ექსპლიკაციით (მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევისა და ხმაურის გავრცელების წყაროების მითითებით);
  - სარეზერვუარო პარკიდან და ბენზინგასამართი სადგურიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლამდე და სხვა უახლოეს (ზემოქმედებას დაქვემდებარებულ) ობიექტამდე;
  - ინფორმაცია 500 მეტრის რადიუსის საზღვრებში არსებული, მათ შორის საქმიანობის ანალოგიური, ობიექტების შესახებ (მანძილებისა და საქმიანობის მითითებით);
  - გარემოს დაცვის მიზნით შემოთავაზებული გონივრული ალტერნატიული ვარიანტების ანალიზი, შესაბამისი დასაბუთებით. მათ შორის ყურადღება

გამახვილდეს უმოქმედობისა და ტექნოლოგიურ ალტერნატივებზე, გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული ალტერნატივების დასაბუთებით. უმოქმედობის ალტერნატივა განხილული უნდა იქნეს უშუალოდ საპროექტო ცვლილებისთვის (საწვავის წლიური ტვირთბრუნვის გაზრდისთვის), მათ შორის წარმოდგენილი უნდა იქნეს დაგეგმილი ცვლილების განუხორციელებლობის (უმოქმედობის) შემთხვევაში გარემოს არსებული მდგომარეობის ბუნებრივად განვითარების ანალიზი;

- არსებული რეალობის/ფაქტობრივი მდგომარეობის გათვალისწინებით მიმდინარე საქმიანობის და ტექნოლოგიური უბნების შესახებ ერთიანი, დეტალური ინფორმაცია;
- უკვე განხორციელებული და დაგეგმილი ცვლილებების დეტალური აღწერა;
- ნავთობსაცავის შემადგენელი და დამხმარე ინფრასტრუქტურული ობიექტების, დანადგარებისა და ტექნოლოგიური მოწყობილობების აღწერა, შესაბამისი თანდართული სქემით და სიტუაციური ნახაზებით;
- სარეზერვუარო პარკის დეტალური დახასიათება, არსებული სიტუაციის გათვალისწინებით. მათ შორის ინფორმაცია არსებული რეზერვუარების შესახებ (ტიპი, მოცულობა და სხვ.);
- ბენზინგასამართი სადგურის დეტალური დახასიათება, არსებული სიტუაციის გათვალისწინებით. მათ შორის ინფორმაცია არსებული რეზერვუარების შესახებ (ტიპი, მოცულობა და სხვ.);
- სარეზერვუარო პარკისა და ბენზინგასამართი სადგურის თითოეული რეზერვუარის და მათი ჯამური მოცულობის შესახებ ინფორმაცია (თითოეული რეზერვუარის ფუნქციური დატვირთვის მითითებით);
- რეზერვუარების დასუფთავების ტექნოლოგიის შესახებ ინფორმაცია. მათ შორის ინფორმაცია რეზერვუარის ჰაერის მაღალი წნევის მეშვეობით დასუფთავების შესაძლებლობის შესახებ;
- სარეზერვუარო პარკისა და ბენზინგასამართი სადგურის ტერიტორიის შესაბამისი მოპირკეთების შესახებ ინფორმაცია (ჰიდროსაიზოლაციო ფენის აღწერა);
- დეტალური ინფორმაცია რეზერვუარ(ებ)იდან ავარიულად დაღვრილი ნავთობპროდუქტის მოცულობის შეკავების უზრუნველყოფის შესახებ (სარეზერვუარო პარკის შემოზვინვის შესახებ დეტალური ინფორმაცია);
- სარეზერვუარო პარკში ავარიულად დაღვრილი პროდუქციის შემდგომი მართვის ღონისძიებების დეტალური აღწერა. ასევე ტექნოლოგიური მილგაყვანილობის ან/და სხვა ტექნოლოგიური მოწყობილობების დაზიანებისას შემთხვევით დაღვრილი ნავთობპროდუქტების მართვის საკითხები;
- ნავთობპროდუქტების დაცლა-გადატვირთვის ოპერაციებისათვის საჭირო ინფრასტრუქტურის დეტალური აღწერა, მათ შორის: ინფორმაცია სატუმბი სადგურის შესახებ (ტუმბოების რაოდენობის, პარამეტრებისა და წარმადობების მითითებით), ინფორმაცია გამოყენებული სარკინიგზო ესტაკადის შესახებ, ტექნოლოგიური მილების შესახებ და ა.შ;
- საქმიანობის ტექნოლოგიური სქემის და ტექნოლოგიური ციკლის დეტალური აღწერა (ნავთობპროდუქტების მიღება-შენახვა-გაცემის პროცედურების/ოპერაციების დეტალური, თანმიმდევრული აღწერა). მათ შორის, ნავთობპროდუქტების მიღება-გაცემის უბნების დეტალური აღწერა;

- ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების გათვალისწინებით ინფორმაცია ნავთობსაცავისა და ბენზინგასამართი სადგურის საპროექტო წარმადობის-ტვირთბრუნვის შესახებ (საწვავის წლიური ტვირთბრუნვის მითითებით);
- ვინაიდან საპროექტო ტვირთბრუნვის გაზრდა დაგეგმილია ნავთობპროდუქტების შემოტანა-გატანის ხარჯზე, გზმ-ის ანგარიშში **დეტალურად აისახოს** ნავთობპროდუქტების მიღება-გაცემის გეგმა-გრაფიკის შესახებ ინფორმაცია, მათ შორის წარმოდგენილი იქნეს არსებული და საპროექტო სამუშაო რეჟიმის დეტალური დახასიათებით;
- ტექნოლოგიური ციკლის ჰერმეტიზაციის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ინფორმაცია აირგამწმენდი სისტემის შესახებ, მათ შორის ინფორმაცია ობიექტზე რეკუპერაციის სისტემის მოწყობის შესაძლებლობის შესახებ (აირგამწმენდი სისტემის შესაბამისი საპასპორტო მონაცემების და ეფექტურობის მითითებით);
- ნავთობპროდუქტების ტრანსპორტირების დეტალური აღწერა, სამომრავო მარშრუტების და ტრანსპორტირების სქემის მითითებით (სატრანსპორტო ნაკადების მართვის გეგმა);
- ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების ფარგლებში გაზრდილი სატრანსპორტო ნაკადების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ობიექტის ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ნარჩენების სახეობების და რაოდენობის შესახებ მონაცემები, შემდგომი მართვის ღონისძიებები, ნარჩენების მართვის გეგმა;
- **დეტალური ინფორმაცია** ტექნოლოგიური პროცესების (მათ შორის, გამწმენდ/ნავთობდამჭერ მოწყობილობებში, ასევე რეზერვუარებში დაგროვილი) დროს წარმოქმნილი ნავთობშლამების შესახებ, მოსალოდნელი რაოდენობის და შემდგომი მართვის კონკრეტული ღონისძიებების მითითებით. ამასთან, ინფორმაცია ნავთობშლამები დროებითი დასაწყობებისა და ტერიტორიიდან გატანის პერიოდულობის შესახებ;
- ობიექტის სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური წყალმომარაგების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ინფორმაცია წყლის სამარაგო რეზერვუარების შესახებ;
- ინფორმაცია სამეურნეო-ფეკალური და ტექნიკური წყლების მართვის შესახებ;
- ცვლილების გათვალისწინებით, ინფორმაცია ნავთობსაცავისა და ბენზინგასამართი სადგურის ტერიტორიაზე (საოპერაციო და არასაოპერაციო მოედნებიდან) წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლების და მათი მართვის შესახებ;
- ინფორმაცია ჩამდინარე წყლების შეკრებისთვის და შესაბამის გამწმენდ სისტემაში მიწოდებისთვის გათვალისწინებული ინფრასტრუქტურის შესახებ;
- ინფორმაცია სარეზერვუარო პარკში გაჟონვის საკონტროლო ჭის და სადრენაჟო სისტემის არსებობის შესახებ;
- ობიექტის საკანალიზაციო სქემა, გენგეგმაზე დატანით;
- **დეტალური ინფორმაცია** ტერიტორიაზე არსებული გამწმენდი სისტემისა შესახებ, გამწმენდი ნაგებობების პარამეტრების, საპასპორტო მონაცემების (მათ შორის წარმადობების) და გაწმენდის ეფექტურობის მითითებით;
- ობიექტზე წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლების ქალაქის საკანალიზაციო/სანიაღვრე სისტემაში ჩაშვებასთან დაკავშირებით

წარმოდგენილი იქნეს საკანალიზაციო/სანიაღვრე სისტემის მფლობელთან შეთანხმების შესახებ ინფორმაცია;

- დეტალური ინფორმაცია ჩამდინარე წყლების არსებულ გამწმენდ სისტემაში მიღების/შეკრებისა და მისი ეფექტურად გაწმენდის შესახებ, შესაბამისი დასაბუთებით;
- **დაზუსტებული ინფორმაცია** რკინიგზის ჩიხში დამატებით მოწყობილი ავარიულად დაღვრილი ნავთობპროდუქტების შემკრებისა და ნავთობდამჭერის შესახებ;
- ინფორმაცია ხანძარსაწინააღმდეგო წყლების შესახებ, მათ შორის ხანძარსაწინააღმდეგო რეზერვუარის და შესაბამისი მილგაყვანილობის შესახებ;
- ინფორმაცია პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ავარიული რისკების შეფასების შესახებ. მათ შორის, ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებების აღწერა (ამასთან, ხანძარსაწინააღმდეგო ქაფის სადგურის არსებობის შესახებ ინფორმაცია);
- არახელსაყრელ მეტეოროლოგიურ პირობებში საწარმოს ფუნქციონირების შეზღუდვის ღონისძიებების გეგმა;
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა, ასევე პერსონალის პროფესიული და ტექნიკური სწავლების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიის ფარგლებში გამწვანების ზოლის მოწყობის შესაძლებლობის შესახებ;
- ინფორმაცია გზმ-ის ფარგლებში ჩატარებული საბაზისო/სადიებო კვლევებისა და გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის გამოყენებული მეთოდების შესახებ.

5. პროექტის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება, მათ შორის:

- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე, სადაც მოცემული უნდა იყოს:
  - ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გამოყოფისა და გაფრქვევის წყაროები (გენ-გეგმაზე მითითებით), გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაფრქვევის რაოდენობრივი მაჩვენებლები, გაზნევის ანგარიში;
  - ატმოსფერულ ჰაერზე მოსალოდნელი ზემოქმედების პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებები;
  - ინფორმაცია სარეზერვუარო პარკის ტერიტორიაზე სუნის წარმომქმნელი პოტენციური წყაროების შესახებ. იდენტიფიცირებული წყარო(ები)დან სუნის გავრცელების შემარბილებელი და პრევენციული ღონისძიებები;
  - ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის გეგმა;
- ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების გათვალისწინებით ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი;
- პროექტის ფარგლებში ხმაურის გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება (ხმაურის გავრცელების დონეების გაანგარიშება და მოდელირება), ასევე შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია. ამასთან, მოცემული უნდა იყოს ინფორმაცია ხმაურის

გამომწვევი ძირითადი წყაროების და მათი მუშაობის დროის/ხანგრძლივობის შესახებ;

- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე/გრუნტის ხარისხზე, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით. განისაზღვროს სარეზერვუარო პარკის და მასთან დაკავშირებული ინფრასტრუქტურის ფარგლებში ნიადაგის/გრუნტის ზედაპირული ფენის დაბინძურების მაღალი რისკის უბნები და შემუშავდეს დაბინძურებისაგან დაცვის შესაბამისი პრევენციული ღონისძიებები და მონიტორინგის გეგმა;
- მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ზედაპირულ და მიწისქვეშა წყლებზე, ზედაპირული და მიწისქვეშა წყლების დაბინძურების რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ობიექტის ექსპლუატაციის ეტაპზე ბიოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი შესაძლო ზემოქმედების შეფასება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, ნარჩენების მართვის საკითხები და პრევენციული ღონისძიებები;
- გაზრდილი ტვირთბრუნვის ფონზე, ნავთობპროდუქტების სატრანსპორტო გადაზიდვებით გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- კუმულაციური ზემოქმედების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, როგორც 500 მ-იან რადიუსში, ისე მის მიმდებარედ არსებული ობიექტების გათვალისწინებით. კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება წარმოდგენილი უნდა იქნეს გარემოს თითოეული კომპონენტისთვის. ამასთან, მნიშვნელოვანია გათვალისწინებული იქნეს სატრანსპორტო ოპერაციებით მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების საკითხი. კუმულაციურ ზემოქმედებასთან მიმართებაში განისაზღვროს შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები (მათ შორის, ხმაურის დონისა და ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების შემცირების მიზნით წარმოდგენილ იქნეს საუკეთესო ალტერნატივები, დეტალური დასაბუთებით);
- პროექტის განხორციელებით გამოწვეული ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ასევე განსაზღვრული იყოს ადამიანის ჯანმრთელობასთან/უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით. ამასთან, მოცემული უნდა იყოს სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მათ მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე შესაძლო ზემოქმედების შეფასება;
- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელ გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედების შეფასება და მისი აუცილებლობის დასაბუთება;
- გარემოზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედების აღწერა, რომელიც განპირობებულია ავარიისა და კატასტროფის რისკის მიმართ საქმიანობის მოწყვლადობით;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების სამოქმედო გეგმა;
- ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების გათვალისწინებით შემუშავებული კონკრეტული სახის შემარბილებელი ღონისძიებების შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი;
- ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების გათვალისწინებით შემუშავებული გარემოსდაცვითი მონიტორინგის შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი

(საკონტროლო წერტილების, მონიტორინგის სიხშირის, მეთოდის და ა.შ. მითითებით);

- გზმ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები, რეკომენდაციები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები.

6. საკითხები/შენიშვნები, რომლებიც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზმ-ის ანგარიშში:

- გზმ-ის ანგარიშში, ცალკე ქვეთავის სახით, აისახოს 2013 წლის 4 იანვრის №1 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით (შესაბამისი გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით) განსაზღვრული პირობების შესრულების მდგომარეობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია (განხილული იქნეს თითოეული პირობის შესრულების საკითხი/ანალიზი);
- ობიექტზე გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ ჩატარებული გეგმური-არაგეგმური შემოწმებების, გამოვლენილი დარღვევების (არსებობის შემთხვევაში) და მათი აღმოფხვრისთვის განსაზღვრული ქმედებების/ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;
- ვინაიდან, პროექტის ფარგლებში გათვალისწინებულია არსებული სამუშაო რეჟიმის/ნავთობპროდუქტების მიღება-გაცემისა და შედეგად წლიური ტვირთბრუნვის ცვლილება - გზმ-ის ანგარიშში უნდა მოიცავდეს მიმდინარე საქმიანობის და ტექნოლოგიური უზნების შესახებ ერთიან, დეტალურ ინფორმაციას და მითითებული უნდა იყოს მოთხოვნა №1 (04.01.2013) ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის (2021 წლის 29 იანვრის გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების - ბრძანება №2-139) გაუქმების/ძალადაკარგულად გამოცხადების შესახებ;
- დაზუსტებული ინფორმაცია ობიექტზე ავარიული შემთხვევისთვის განთავსებული ელექტროენერჯის სარეზერვო დიზელ-გენერატორის შესახებ;
- გზმ-ის ეტაპზე დაზუსტებას საჭიროებს ნავთობპროდუქტების საცავის ტერიტორიაზე არსებული სატუმბი სადგურის რაოდენობის შესახებ ინფორმაცია;
- სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, გამწმენდი ნაგებობის გამართულად მუშაობის უზრუნველსაყოფად პერიოდულად ხორციელდება ფილტრების ეფექტურობის შემოწმება. საჭიროების შემთხვევაში კი გათვალისწინებულია მათი შეცვლა. გზმ-ის ეტაპზე წარმოდგენილი უნდა იქნას ფილტრების შეცვლის პერიოდულობის შესახებ ინფორმაცია, ამასთან გამოცვლილი ფილტრების მართვის საკითხები;
- ელექტრონული გადამოწმების შედეგად დადგინდა, რომ ნავთობპროდუქტების საცავის მომიჯნავედ ფიქსირდება ორი ობიექტი - სს „თბილისური საფუარი“ და შპს „ქართული ღვინის კომპანია“, რომელთა ფუნქციური დატვირთვის შესახებ ინფორმაცია საჭიროებს დაზუსტებას. ამასთან, კვების მრეწველობის ობიექტების არსებობის შემთხვევაში საკითხი გათვალისწინებული იქნეს ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაზნების ანგარიშში (საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის N408 დადგენილების შესაბამისად);
- წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, ნავთობბაზის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება განხორციელდება საწვავის შემოტანა-გატანის

ხარჯზე. გზშ-ის ეტაპზე წარმოდგენილი უნდა იქნას დაზუსტებული ინფორმაცია პროდუქციის შემოტანა-გატანის საშუალებით წარმადობის გაზრდის შესახებ;

- გზშ-ის ანგარიშში გათვალისწინებული უნდა იყოს საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 15 იანვრის #65 დადგენილებით დამტკიცებული „ნავთობის ბაზების უსაფრთხო ექსპლუატაციის შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის“ მოთხოვნები;
- გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით ადმინისტრაციული წარმოების დაწყებისთვის - გზშ-ის ანგარიშში გათვალისწინებული უნდა იქნეს სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული მოთხოვნები.

❖ გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული საკითხების გათვალისწინების შესახებ, ერთიანი ცხრილის სახით (გვერდებისა და (ქვე)თავების მითითებით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, შპს „სან პეტროლიუმ ჯორჯიას“ მიერ წარმოდგენილ პროექტზე, რომელიც ეხება 3320 მ³ მოცულობის ნავთობპროდუქტების საცავის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებას (წარმადობის გაზრდა), **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიშში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით. გზშ-ის ანგარიშში შედგენილი უნდა იყოს მოქმედი კანონმდებლობის, განსაკუთრებით სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული მითითებების სრული დაცვით.